

Informace pro poplatníky daně z nemovitých věcí týkající se uplatnění osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí na zdaňovací období roku 2022

Upozornění a informace pro poplatníky, kteří si uplatňují osvobození od daně z pozemků podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dani z nemovitých věcí“)

1. Změna v osvobození s dopadem na povinnost podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí

Od **1. 1. 2020** s účinností zákona č. 364/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní v souvislosti se zvyšováním příjmů veřejných rozpočtů (dále jen „zákon č. 364/2019 Sb.“), **došlo k novelizaci zákona o dani z nemovitých věcí, konkrétně § 4 odst. 1 písm. k).** Po přechodnou dobu na zdaňovací období roku 2020 a 2021 bylo možné uplatnit osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí jak ve znění do 31. 12. 2019, tak i ve znění od 1. 1. 2020.

Upozorňujeme, že od zdaňovacího období roku 2022 lze uplatnit pouze osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí ve znění od 1. 1. 2020.

V důsledku této změny **JIŽ NELZE UPLATIT OSVOBOZENÍ** podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí ve znění **do 31. 12. 2019** u:

- **pozemků remízků, hájů, větrolamů a mezí na orné půdě a trvalých travních porostech, pokud nesplňují definici krajinných prvků (skupina dřevin, stromořadí, travnatá údolnice, mez, příkop, mokřad) a nejsou zapsány v evidenci ekologicky významných prvků v evidenci využití půdy (dále jen „LPIS“),**
- **pozemků ostatních ploch, které nelze žádným způsobem využívat, pokud se nejedná o pozemky ostatních ploch mimo zastavěné území obce, které nejsou užívány k podnikání, na kterých se nachází příkop, mokřad, močál, bažina, skalní útvar, rokle nebo strž.**

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že pokud **remízky, háje, větrolamy a meze** nebudou v evidenci ekologicky významných prvků v evidenci LPIS do 31. 12. 2021 zaevidovány jako skupina dřevin, stromořadí, travnatá údolnice nebo mez, nebudou splněny podmínky pro osvobození pozemků dle § 4 odst. 1 písm. k) bodu 2 zákona o dani z nemovitých věcí a poplatníci si nebudou moci v uvedených případech na zdaňovací období roku 2022 uplatnit nárok na jejich osvobození.

Obdobně je tomu i v případě **pozemku ostatních ploch, které nelze žádným způsobem využívat.** Pokud tyto pozemky nově nesplňují podmínky pro osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) bodu 2 nebo 3 zákona o dani z nemovitých věcí ve znění od 1. 1. 2020, tj. nejedná se o pozemky, na nichž se nachází krajinný prvek skupina dřevin, stromořadí, travnatá údolnice, mez, příkop nebo mokřad, pokud je tento prvek evidován v evidenci ekologicky významných prvků podle zákona upravujícího zemědělství, nebo příkop, mokřad, močál, bažina, skalní útvar, rokle nebo strž, pokud jde o pozemky ostatních ploch mimo zastavěné území obce, které nejsou užívány k podnikání, **nelze osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí, ve znění do 31. 12. 2019, počínaje 1. 1. 2022 již**

nadále uplatňovat, protože k 31. 12. 2021 uplyne přechodné období. Pokud se na pozemku výše uvedený prvek nachází, lze osvobodit pozemek pouze v rozsahu tohoto prvku, nikoliv celý pozemek.

Poplatníkům, kteří si na rok 2021 shora uvedené osvobození uplatňovali a počínaje 1. 1. 2022 nesplňují výše uvedené podmínky, vzniká povinnost podat daňové přiznání na zdaňovací období roku 2022, a to nejpozději do 31. ledna 2022.

2. Změna v posuzování zápisu krajinných prvků do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS

Upozorňujeme, že dochází ke změně posouzení zápisu krajinných prvků do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS. Osvobození u krajinného prvku bude možné na zdaňovací období roku 2022 uplatnit pouze v případě, že krajinný prvek bude k 1. 1. 2022 již evidován v evidenci ekologicky významných prvků v evidenci LPIS, a to s ohledem na ustanovení § 13b zákona o dani z nemovitých věcí, podle kterého se daň z nemovitých věcí stanoví k 1. lednu roku, na který je daň stanovována. V případě, že bude podán nový podnět (žádost) o zaevidování krajinného prvku **do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS v roce 2021, ale bude zaevidován až po 1. 1. 2022, bude možné uplatnit osvobození u daného krajinného prvku až na zdaňovací období roku 2023.**

Postup ohledně zaevidování krajinného prvku do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS na zdaňovací období roku 2020 a 2021 uvedený v *Informaci k novele zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, dopadající na osvobození* podle § 4 odst. 1 písm. k) tohoto zákona - senátní tisk 150/sněmovní tisk 509, která je uvedena na tomto odkazu https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/Informace-novela-ZDNLV-LPIS-par4-1k_1219.pdf, který uváděl, že osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) bodu 2 zákona o dani z nemovitých věcí lze uplatnit i u krajinných prvků u kterých byl podán do 31. 12. podnět k zapsání, ale nebyl již do konce roku zaevidován, zůstává z důvodu právní jistoty zachován. Lze tedy konstatovat, že pouze na zdaňovací období roku 2020 a 2021 lze osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) bodu 2 zákona o dani z nemovitých věcí uplatnit i případech, kdy poplatník podal podnět k zapsání krajinného prvku do 31. 12. 2019 nebo 31. 12. 2020, ale krajinný prvek byl zapsán do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS až po 1. 1. následujícího roku, tj. 2020 nebo 2021.

3. Podrobný popis změn v osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí

3.1 Ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí ve znění účinném do 31. 12. 2019, které NELZE od 1. 1. 2022, tj. na zdaňovací období roku 2022 uplatnit v daňovém přiznání:

Od daně z pozemků jsou osvobozeny pozemky remízků, hájů a větrolamů a mezí na orné půdě, trvalých travních porostech, pozemky ochranného pásma vodního zdroje I. stupně a pozemky ostatních ploch, které nelze žádným způsobem využívat.

3.2. Ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí ve znění účinném od 1. 1. 2020, které vzhledem k přechodnému období lze v plné šíři uplatnit na zdaňovací období roku 2022:

Od daně z pozemků jsou osvobozeny **pozemky v rozsahu, v jakém se na nich nachází**
1. ochranné pásmo vodního zdroje I. stupně,

2. **krajinný prvek skupina dřevin, stromořadí, travnatá údolnice, mez, příkop nebo mokřad, pokud je tento prvek evidován v evidenci ekologicky významných prvků podle zákona upravujícího zemědělství, nebo**
3. **příkop, mokřad, močál, bažina, skalní útvar, rokle nebo strž, pokud jde o pozemky ostatních ploch mimo zastavěné území obce, které nejsou užívány k podnikání**

Ke shora uvedenému ustanovení § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí, ve znění účinném **od 1. 1. 2020** uvádíme následující:

1) Osvobození pozemků v rozsahu, v jakém se na nich nachází ochranné pásmo vodního zdroje I. stupně

V případě pozemků ochranného pásma vodního zdroje I. stupně nedochází k žádným změnám. Osvobození uvedené v § 4 odst. 1 písm. k) bodu 1. zákona od 1. 1. 2020 je zachováno ve stejném rozsahu jako osvobození uvedené v § 4 odst. 1 písm. k) zákona o dani z nemovitých věcí ve znění účinném do 31. 12. 2019. **Poplatníkům tedy nevznikla ve vztahu ke změně zákona povinnost podat daňové přiznání k dani z nemovitých věcí.**

2) Osvobození pozemků v rozsahu, v jakém se na nich nachází krajinný prvek skupina dřevin, stromořadí, travnatá údolnice, mez, příkop nebo mokřad, pokud je tento prvek evidován v evidenci ekologicky významných prvků v evidenci LPIS podle zákona upravujícího zemědělství

Základní podmínkou pro uplatnění nároku na osvobození podle § 4 odst. 1 písm. k) bodu 2 zákona o dani z nemovitých věcí v daňovém přiznání je zápis **krajinných prvků (skupina dřevin, stromořadí, travnatá údolnice, mez, příkop nebo mokřad)** [který nejprve musí vymezit Agentura ochrany přírody a krajiny] **do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS, a to v rozsahu, v jakém se na pozemku nacházejí k 1. lednu roku, na který je daň stanovována.**

Změny v evidenci ekologicky významných prvků v evidenci LPIS provádí Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) na základě podnětu (nejčastěji vlastníka, uživatele, orgánu státní správy, obce). Tento podnět lze podat písemně (nikoliv e-mailem), prostřednictvím datové zprávy, případně osobně na kterémkoliv pracovišti SZIF, Oddělení příjmu žádostí a LPIS (dále jen „OPŽL“). Bližší informace k podání podnětu lze nalézt na adrese:

https://www.szif.cz/cs/lpis-evidence_ekologicky_vyznamnych_prvku

Aby SZIF mohl ekologicky významný prvek (krajinný prvek) zaevidovat, musí splňovat dvě základní podmínky:

1. **musí se jednat o samostatný prvek**, který je viditelně svým charakterem, porostem nebo tvarem odlišný od okolního prostředí, **a zároveň**
2. jako ekologicky významný prvek (krajinný prvek) může být podle zákona o zemědělství zakreslena pouze samostatná plocha, která je **součástí evidovaných zemědělsky užívaných pozemků, nebo k těmto evidovaným pozemkům přiléhá.**

Více informací pro evidování krajinných prvků naleznete na webových stránkách SZIF na adrese:

https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fzpravy%2Flpis%2F1582201200844.pdf

Odbornou způsobilost pro ověření, zda se jedná o krajinný prvek uvedený v § 4 odst. 1 písm. k) bodu 2 zákona o dani z nemovitých věcí má pouze příslušný pracovník SZIF.

Kontaktní údaje na jednotlivá pracoviště OPŽL jsou k dispozici na webových stránkách SZIF v sekci kontakty – regionální odbory na adrese <https://www.szif.cz/cs/szif-ro>.

Pokud se žadatel dostaví osobně na pracoviště OPŽL, může rovnou navrhované změny osobně projednat s pracovníkem SZIF nad snímkem z ortofotomapy. Pokud krajinný prvek splňuje podmínky pro zaevidování, požadovaná změna se provede a vlastník pak obdrží „Sdělení o provedení aktualizace ekologicky významných prvků“.

Po zaevidování krajinného prvku si žadatel (vlastník) na adrese <http://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/> může vytisknout dokument „**Podklad pro uplatnění nároku na osvobození od daně z nemovitých věcí**“ (dále jen „Podklad pro osvobození“). Tento Podklad pro osvobození bude vlastníkovi sloužit jako informace o tom, které parcely má zaevidovány do evidence ekologicky významných prvků v evidenci LPIS, dále tento Podklad pro osvobození bude sloužit jako důkazní prostředek v rámci daňového řízení při prokazování nároku na osvobození. Další možnost ověření této skutečnosti bude mít vlastník ve veřejném registru - LPIS na adrese <http://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>, z něhož bude moci pořídit Podklad pro osvobození on-line.

Při zvažování, zda se na zemědělsky užívaném pozemku, nebo na pozemku přilehlém, nachází krajinný prvek, je třeba vycházet z definice jednotlivých krajinných prvků v Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užívatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů, takto:

Skupinou dřevin se rozumí samostatný útvar neliniového typu, tvořený nejméně 2 kusy dřevinné vegetace s nejvyšší možnou výměrou 3 000 m². Za skupinu dřevin se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Stromořadím se rozumí útvar liniového typu, tvořený nejméně 5 kusy dřevinné vegetace a zpravidla s pravidelně se opakujícími prvky. Za stromořadí se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Travnatou údolnicí se rozumí členitý svažitý útvar, sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, vymezující dráhu soustředěného odtoku vody z dílu půdního bloku, se zemědělskou kulturou orná půda. Součástí travnaté údolnice může být dřevinná vegetace.

Mezí se rozumí souvislý útvar liniového typu, sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, zpravidla vymezející hranici dílu půdního bloku. Součástí meze může být dřevinná vegetace, kamenná zídka nebo travnatá plocha. Jedná se o prvek s výrazným protierozním účinkem.

Příkopem se rozumí útvar liniového typu široký nejvýše 6 metrů, jehož hlavní funkcí je přerušení délky svahu zachycením vody s jejím odvedením nebo zasáknutím.

Mokřadem se rozumí samostatný útvar neliniového typu s minimální výměrou 100 m², sloužící k zajištění retence vody v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů podle § 2 odst. 2 písm. i) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Krajinový prvek mokřad může být evidován na ploše půdního bloku podle § 3a odst. 9 písm. a) a § 3a odst. 10 zákona o zemědělství. **Evidenci mokřadu provádí AOPK.**

3) Osvobození pozemků v rozsahu, v jakém se na nich nachází příkop, mokřad, močál, bažina, skalní útvar, rokle nebo strž, pokud jde o pozemky ostatních ploch mimo zastavěné území obce, které nejsou užívány k podnikání

V případě osvobození pozemků ostatních ploch, které nelze žádným způsobem využívat, docházelo v praxi často k důkazní nouzi při prokazování, že pozemek ostatních ploch nelze žádným způsobem využívat. S ohledem na tuto skutečnost od 1. 1. 2020 zavedla změna zákona o dani z nemovitých věcí jednoznačnější definici upravenou v § 4 odst. 1 písm. k) bodu 3, ve které zavádí osvobození od daně z pozemků pro pozemky, na nichž se nacházejí taxativně vymezené prvky, a to za předpokladu splnění dalších podmínek.

Pro tento účel se vybranými prvky rozumí:

Příkop - útvar liniového typu široký nejvýše 6 metrů, jehož hlavní funkcí je přerušení délky svahu zachycením vody s jejím odvedením nebo zasáknutím.

Mokřad - samostatný útvar neliniového typu s minimální výměrou 100 m², sloužící k zajištění retence vody v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů dle § 2 odst. 2 písm. i) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Bažina - část terénu s povrchovou vrstvou půdy o tloušťce nad 30 cm trvale nasycenou stojatou vodou nebo po převážnou část roku zamokřenou; je částečně porostlá speciální bažinnou flórou.

Močál - bažina s větším množstvím vody, která pokrývá povrch terénu v menších nebo větších souvislých plochách.

Skalní útvar - je tvaru reliéfu tvořeným skalními horninami. Skalním útvarem je i:

- a) **Osamělá skála** - izolovaný, málo rozlehlý skalní útvar, který výrazně vyčnívá nad okolní povrch, vzniklý procesy zvětrávání a odnosu horniny, ústupem protilehlých svahů nebo vypreparováním odolnějších hornin.

- b) **Skalní suk** - vyvýšenina různého tvaru a velikosti vyčnívající izolovaně nad okolním níže položeným povrchem, tvořená odolnějšími skalními horninami než je okolní povrch.

Rokle - erozní rýha větších rozměrů nebo menší úzké údolí s profilem ve tvaru V s příkrými svahy a úzkým dnem (zpravidla ve skalních horninách).

Strž - přírodní terénní útvar, rýha nebo výmol, vytvořený nadměrnou soustředěnou erozní činností soustředěného povrchového odtoku vody. Výmolem se rozumí protáhlá prohlubenina vzniklá činností tekoucí povrchové vody s profilem ve tvaru U (zpravidla v nezpevněných horninách).

Aby mohl být pozemek v rozsahu výměry **výše uvedeného prvku** osvobozen podle výše uvedeného osvobození, musí být evidovaný v katastru nemovitostí s druhem pozemku ostatní plocha a zároveň se musí nacházet mimo zastavěné území obce a nesmí být užíván k podnikání. Nezabírá-li výše uvedený prvek celou výměru parcely, osvobození se přizná pouze ve výměře výše uvedeného prvku.

Zastavěným územím obce se podle § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, rozumí území vymezené územním plánem nebo postupem podle tohoto zákona; nemá-li obec takto vymezené zastavěné území, je zastavěným územím zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí.